

[Pradžia](#) > ... > [Nagrinėjimas Teisme](#) > [Civilinės Bylos](#) > [Procesiniai Terminai](#) > [Spain](#)

Procesiniai terminai

Turinį pateikė

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

 Ispanija

1 Kokių rūšių terminai taikomi civiliniame procese?

Procesiniai veiksmai turi būti atlikti iki teisės aktuose nustatytų konkrečių *terminų* arba per teisės aktuose nustatytus *laikotarpius*.

Terminu nustatomas laikas, iki kurio turi būti atliktas konkretus procesinis veiksmas.

Laikotarpiu nustatomas laikas, suteikiamas procesui atlikti. Laikotarpiai gali būti skaičiuojami dienomis, savaitėmis, mėnesiais ar metais.

Jeigu teisės aktuose nenustatytas nei laikotarpis, nei terminas, laikoma, kad veiksmas turi būti atliekamas nedelsiant.

Uždelsus teismo procesą gali būti pažeista teisė į teisminį nagrinėjimą be nepagrįsto delsimo, kuri laikoma pagrindinės teisės į veiksmingą teisinę apsaugą dalimi. Siekiant nustatyti, ar yra nepagrįstas delsimas, daroma nuoroda į pagrįstos trukmės laikotarpio koncepciją (joje atsižvelgiama į tokius veiksnius kaip bylos sudėtingumas, atitinkamos rūšies bylai nagrinėti paprastai skiriamas laikas, bylos šalies interesai ir jos procesinis elgesys, valdžios institucijų elgesys arba turimų išteklių įvertinimas). Tokiu atveju gali būti įvertinta teismų ir teismo darbuotojų atsakomybė arba valstybės finansinė atsakomybė už nukentėjusiajai šaliai padarytą žalą.

Be procesinių laikotarpių, dar reikia atsižvelgti į tam tikroms materialinėms juridinėms teisėms įgyvendinti (senaties terminai), taikomus terminus, kurie yra nustatyti materialinėje teisėje ir nuo kurių priklauso iškeltų bylų eiga. Vis dėlto į tai turi būti atsižvelgta sprendime ir negali trukdyti procesui.

2 Nedarbo dienų, numatytų 1971 m. birželio 3 d. Reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 1182/71, sąrašas.

Administracinių procedūrų taisyklės [tvirtintos Įstatymo 30/2015 dėl viešojo administravimo institucijų bendrosios administravimo tvarkos (isp. *Procedimiento Administrativo Común de las Administraciones Públicas*) 30 straipsnyje, pagal kurį:

1. Jeigu Ispanijos teisėje arba ES teisės aktuose nenurodyta kitaip, kai laikotarpiai skaičiuojami valandomis, laikoma, kad jie reiškia darbo valandas. Visos darbo dienos valandos yra darbo valandos.

Jeigu laikotarpis skaičiuojamas valandomis, jis pradedamas skaičiuoti nuo tos valandos ir minutės, kai pranešama apie veiksmą arba jis paskelbiamas. Tokie laikotarpiai neturėtų viršyti 24 valandų, kitu atveju jie išreiškiami dienomis.

2. Panašiai, jeigu Ispanijos teisėje arba ES teisės aktuose nenurodyta kitaip, kai laikotarpiai skaičiuojami dienomis, laikoma, kad jie reiškia darbo dienas, neįskaitant šeštadienių, sekmadienių ir švenčių dienų.

Kai laikotarpiai buvo nustatyti kalendorinėmis dienomis dėl Ispanijos arba Europos Sąjungos teisės aktuose

nustatytų reikalavimų, tai nurodoma atitinkamuose pranešimuose.

3. Jeigu laikotarpis skaičiuojamas dienomis, dienos pradedamos skaičiuoti kitą dieną po to, kai pranešama apie susijusį veiksma arba jis paskelbiamas, arba kitą dieną po to, kai pareiškimas pripažįstamas priimtu arba atmestu, jeigu atitinkamos valdžios institucijos nepateikia atsakymo.

4. Jeigu laikotarpis skaičiuojamas mėnesiais arba metais, jis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai pranešama apie veiksma arba jis paskelbiamas, arba kitą dieną po to, kai pareiškimas pripažįstamas priimtu arba atmestu, jeigu susijusios institucijos nepateikia atsakymo.

Laikotarpis baigsis tą pačią dieną kaip pranešimo, paskelbimo arba atsakymo nepateikimo diena galiojimo pabaigos mėnesį ar metais. Jeigu paskutinį laikotarpio mėnesį nėra laikotarpio pradžios datą atitinkančios dienos, laikoma, kad laikotarpis baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

5. Jeigu paskutinė laikotarpio diena yra nedarbo diena, laikotarpis pratęsimas iki kitos darbo dienos.

6. Kai savivaldybėje arba autonominėje srityje, kurioje atitinkama šalis gyvena, diena yra darbo diena, o administracinio organo buvimo vietoje ji yra nedarbo diena, arba atvirkščiai, diena visais atvejais laikoma nedarbo diena.

7. Terminams apskaičiuoti nedarbo dienų kalendorių nustato centrinė valdžia ir autonominių sričių administracijos savo atitinkamose atsakomybės srityse, vadovaudamosi oficialiu darbo dienų kalendoriumi. Į autonominių sričių patvirtintą kalendorių įtraukiamos atitinkamos geografinės teritorijos vietos valdžios institucijų, kurioms taikomas kalendorius, nedarbo dienos.

Kalendorius turi būti skelbiamas atitinkamame oficialiajame leidinyje ir kitose žiniasklaidos priemonėse iki kiekvienų metų pradžios – taip užtikrinama, kad visuomenė jį žinotų.

8. Tai, kad diena paskelbta darbo arba nedarbo diena laikotarpiams apskaičiuoti, nelemia viešojo administravimo įstaigų veikimo, kasdienio darbo laiko organizavimo ir darbo grafiko nustatymo.

Nedarbo dienos teismo proceso tikslu nustatytos Teismų veiklos pagrindų įstatymo 182 straipsnyje. Šiame straipsnyje nustatyta taip:

1. Procesiniais tikslais nedarbo dienomis laikomos šios dienos: šeštadieniai ir sekmadieniai; gruodžio 24 ir 31 d. valstybinės, regioninės ir vietos visuomeninės šventės. Generalinė teismų taryba reglamentu gali leisti šiomis dienomis vykdyti teismines procedūras teisės aktuose konkrečiai nenumatytais atvejais.
2. Darbo diena pradedama 8.00 val. ir baigiama 20.00 val., jeigu teisės aktuose nenumatyta kitaip.

Pagal to paties teisinio dokumento 183 straipsnį, rugpjūčio mėnesio dienos, kaip ir kiekviena diena nuo gruodžio 24 d. iki kitų metų sausio 6 d. (imtinai), yra nedarbo dienos visuose teismo procesuose, išskyrus tuos, kurie pagal proceso teisę pripažinti skubiais. Vis dėlto Generalinė teismų taryba potvarkiu gali leisti šiomis dienomis dirbti ir per kitus procesus.

3 Kokios yra bendrosios civilinio proceso terminų taisyklės?

Taisyklės nustatytos Civilinio proceso įstatymo (*Ley de Enjuiciamiento Civil*, toliau – Civilinio proceso įstatymas arba CPL) Nr. 1/2000 I knygos V antraštinės dalies II skyriaus 130–136 straipsniuose.

Pagrindiniai dabartinių taisyklių ypatumai yra šie:

a) visos teisminės procedūros turi būti atliekamos darbo dienomis ir darbo laiku.

Darbo dienos yra visos metų dienos, išskyrus šeštadienius ir sekmadienius, dienas nuo gruodžio 24 d. iki kitų metų sausio 6 d. (imtinai), valstybines šventes, taip pat visuomenines šventes, kurios yra nedarbo dienos atitinkamoje autonominėje srityje ar vietovėje. Rugpjūčio mėn. dienos taip pat yra nedarbo dienos ir teismai šiomis dienomis nesiunčia praktikuojantiems teisininkams elektroninių pranešimų, nebent atitinkamų formalumų tikslais šios dienos laikomos darbo dienomis.

Darbo laikas yra nuo 8.00 val. iki 20.00 val., jeigu teisės aktuose dėl konkrečios procedūros nenustatyta kitaip.

Pranešimų siuntimo ir priverstinio vykdymo tikslais 20.00–22.00 val. laikotarpis taip pat įskaičiuojamas į darbo laiką.

Išimties tvarka tam tikroms procedūroms atlikti, pvz., pasiūlymams elektroniniame aukcione pateikti, terminas nustatomas kalendorinėmis dienomis, o nedarbo laiko nėra. Civilinio proceso įstatymo 649 straipsnyje nustatytas 20 kalendorinių dienų laikotarpis nuo aukciono pradžios, ir aukcionas nebaigiamas iki praeina viena valanda nuo paskutinio pasiūlymo pateikimo, jeigu šio pasiūlymo kaina yra aukštesnė negu ankstesnio aukščiausios kainos pasiūlymo, net jeigu tai reiškia, kad pradinis 20 dienų laikotarpis, nurodytas tame straipsnyje, pratęsiamas daugiausia 24 valandomis;

b) dienos ir valandos gali būti laikomos darbo dienomis ir darbo laiku, jeigu atitinkamos procedūros laikomos skubiomis, t. y. kai delsimas labai pakenktų atitinkamoms šalims arba tinkamam teisingumo vykdymui arba teismo sprendimas dėl to taptų neveiksmingas. (*Pavyzdžiai – priverstinė hospitalizacija psichiatrinėje ligoninėje, teisminės priemonės, kurių imamas nepilnamečių interesams iš civilinio proceso kylančių konfliktų atveju apginti, ir kt.*) Tai gali būti daroma teismo iniciatyva arba atitinkamos šalies prašymu, priemonę atitinkamu atveju gali skirti teisės patarėjas arba pats teismas.

Bet kuriuo atveju skubių priemonių galima imtis rugpjūčio mėn. ir tam nereikia konkrečiau leidimo. Panašiai leidimo nereikia, jeigu darbo laiku pradėtos skubios priemonės būtinai turi būti tęsiamos nedarbo laiku;

c) siekiant apskaičiuoti laikotarpius, laikotarpis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai paskelbiamas teisinis pranešimas apie laikotarpio pradžią, ir apima paskutinę laikotarpio dieną, kuri baigiasi vidurnaktį.

Tačiau jeigu teisės aktuose nustatyta, kad laikotarpis pradedamas skaičiuoti iš karto, kai baigiasi kitas laikotarpis, jis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai baigiasi ankstesnis laikotarpis, o naujas pranešimas yra nebūtinasis;

d) išskyrus atvejus, kai yra išimčių (dalyvauja fiziniai asmenys, o ieškinio suma mažesnė nei 2 000 EUR), dokumentai pateikiami (CPL 135 straipsnis) per teismų internetines ir elektronines sistemas. Šiomis sistemomis privalo naudotis praktikuojantys teisininkai ir tam tikros bylos šalys, net jeigu joms neatstovauja teismo atstovas (pavyzdžiui, juridiniai asmenys, notarai ir sekretoriai: žr. CPL 273 straipsnį). Bylos šalys taip pat gali nuspręsti naudotis šiomis sistemomis, net kai to daryti neprivalo. Kai dokumentai teikiami elektronine forma, automatiškai išduodamas elektroninis gavimo patvirtinimas. Jame nurodomas registro numeris ir dokumentų pateikimo data bei laikas, t. y. laikas, kada dokumentas laikomas visais atžvilgiais pateiktu. Praktikuojantys teisininkai gali elektroniniu būdu teikti rašytinius pareiškimus ir kitus dokumentus 24 valandas per parą, kiekvieną metų dieną. Jeigu dokumentas teikiamas nedarbo dieną arba nedarbo laiku, jis laikomas pateiktu kitos darbo dienos pradžioje. Taip pat numatyta galimybė besibaigiančius laikotarpius pratęsti, jeigu privalomo dokumento negalima pateikti iki termino pabaigos dėl neplanuotai sutrikusio paslaugų teikimo internetu. Tai taip pat taikoma planiniams pertraukimams ir atvejams, kai privalomo dokumento pateikti negalima dėl su laiku susijusių ir kitų teismų naudojamų IT produktų problemų. Visais šiais atvejais dokumentus leidžiama pateikti kitą darbo dieną, jei paaiškinama, kodėl anksčiau pateikti duomenų nebuvo įmanoma.

Kad ir koks pateikimo būdas naudojamas, bet kuriuos dokumentus, kuriems taikomas terminas, galima pateikti iki kitos darbo dienos po to, kai pasibaigia laikotarpis, 15.00 val.

Civiliniame procese ieškinio dokumentų negalima pateikti budinčiam teismui;

e) laikotarpių negalima pratęsti: jeigu šalis nesilaiko termino, ji netenka galimybės atlikti atitinkamą procesinį veiksmą.

INTERNETO NUORODA:

[CIVILINIO PROCESO TEISĖ](#) (isp. *LEY DE ENJUICIAMIENTO CIVIL*)

4 Kai tam tikrą veiksmą ar formalumą reikia atlikti per nustatytą laiką, kada pradedamas skaičiuoti terminas?

Civilinio proceso įstatymo 151 straipsnyje nustatyta bendra taisyklė, kad pranešimai apie visus teismų ar teisės patarėjų skelbiamus sprendimus turi būti įteikti per tris dienas nuo sprendimo priėmimo dienos arba jo

paskelbimo dienos.

151 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad tais atvejais, kai pranešimas įteikiamas prokurorui, Vyriausybės teisės tarnybai, Ispanijos Karalystės Generalinių Rūmų (*Cortes Generales*) ir Teisėkūros asamblėjų teisės patarėjui arba Socialinės apsaugos administracijos ar kitos autonominės srities įstaigos arba vietos valdžios organizacijos teisės patarėjui, ir kai pranešimas įteikiamas per procesiniams teismo atstovams atstovaujančias profesines organizacijas, laikoma, kad jis įteiktas kitą darbo dieną po jo gavimo datos, užregistruotos oficialiame registre arba, jeigu pranešimas įteiktas elektroniniu būdu arba internetu, gavimo patvirtinime. Jeigu pranešimas išsiunčiamas po 15.00 val., laikoma, kad jis yra gautas kitą darbo dieną.

151 straipsnio 3 dalyje priduriama, kad tuo atveju, kai prie pranešimo pridedamas dokumentas arba nutartis įteikiami kitą dieną po pranešimo gavimo, laikoma, kad pranešimas buvo įteiktas tuomet, kai užregistruojamas dokumento įteikimas, su sąlyga, kad pranešimo pasekmės yra susijusios su dokumentu.

5 Ar dokumentų perdavimo ar įteikimo būdas (dokumentą asmeniškai įteikia antstolis arba pašto darbuotojas) gali turėti įtakos termino eigos pradžia arba ją pakeisti?

Jeigu pranešimą apie sprendimą įteikia teismo antstolis arba jis įteikiamas paštu, galioja data, kurią dokumentą pasirašytinai pristatė teismo antstolis arba pašto tarnyba.

Jeigu dokumentas įteikiamas jį paskelbiant pagal Civilinio proceso įstatymo 164 straipsnį, nes atsakovo adresas nėra žinomas, laikotarpis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai jis atitinkamai paskelbiamas teismo skelbimų lentoje arba oficialiajame valstybės leidinyje ar elektronine forma.

Kai teismo atstovų pateiktų dokumentų kopijas reikia perduoti kitų šalių teismo atstovams, CPL 278 straipsnyje numatyta, kad jeigu pagal teisės aktus perdavus dokumentą pradedamas skaičiuoti laikotarpis, per kurį reikia atlikti procesinį veiksma, tas laikotarpis pradedamas skaičiuoti be teismo dalyvavimo ir skaičiuojamas nuo kitos dienos po perduotose kopijose nurodytos datos arba dienos, kurią jie laikomi perduotais, jeigu jie perduoti elektroniniu būdu. Pastaruoju atveju jis laikomas pateiktu tą dieną ir laiku, kurie nurodyti kvite, patvirtinančiame jo pateikimą. Jeigu dokumentas teikiamas nedarbo dieną arba nedarbo laiku, jis laikomas pateiktu kitos darbo dienos pradžioje.

Pagal CPL 162 straipsnį, kai pranešimai siunčiami elektroniniu būdu, naudojant IT ar panašias priemones, tokių pranešimų šalims arba gavėjams, kurie teisiškai ar pagal sutartį privalo juos siųsti ir gauti elektroniniu būdu, arba jei adresatai nusprendžia tai padaryti, taip pat visais kitais teisės aktuose numatytais atvejais gavimo įrodymu įrodoma, kad tokie pranešimai buvo įteikti.

Praktikuojantys teisininkai ir gavėjai, kurie privalo naudotis elektroninėmis priemonėmis, taip pat visi asmenys, kurie nusprendžia jomis naudotis, privalo informuoti teismus, kad turi tokių priemonių. Šiuo tikslu jie taip pat turi nurodyti e. pašto adresą. Bet kuriuo atveju, kai pranešimas tinkamai perduodamas elektroninėmis priemonėmis, išskyrus, kai tą veiksma atlieka procesinių teismo atstovų profesinių organizacijų (*Colegios de Procuradores*) pranešimų tarnybos, praėjus trimis dienoms yra laikoma, kad pranešimas buvo perduotas teisėtai ir visiškai, net jei gavėjas nesusipažino su jo turiniu. Atsižvelgiant į tai, įvairių procedūros etapų atlikimo terminai prasideda kitą darbo dieną po trečiosios darbo dienos.

Išimtyt daromos, kai gavėjas pateikia įrodymų, kad tuo laikotarpiu negalėjo naudotis pranešimo sistema. Jeigu prieigos prie dokumentų nėra dėl techninių priežasčių ir tos priežastys vis dar egzistuoja tuo metu, kai apie jas pranešama teismui, pranešimas pateikiamas įteikiant (popierinę) sprendimo kopiją. Tačiau tokiais atvejais, kai prieiga suteikiama pasibaigus terminui, tačiau prieš fiziškai pristatant pranešimą, laikoma, kad pranešimas buvo teisingai pateiktas elektroninio gavimo kvite nurodytą dieną.

Force majeure atvejai, kai procesiniams teismo atstovams atstovaujančios profesinės organizacijos sustabdė pranešimų perdavimą ne ilgesniam kaip trijų dienų laikotarpiui, kaip numatyta 151 straipsnio 2 dalyje, taip pat neįtraukiami.

6 Jeigu termino eiga prasideda nuo įvykio, ar diena, kurią įvyko tas įvykis, į terminą įskaičiuojama?

Laikotarpis pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai įvyko termino pradžią pagal teisės aktus lėmęs įvykis.

7 Kai terminas išreikštas dienomis, skaičiuojamos kalendorinės ar darbo dienos?

Į laikotarpius nedarbo dienos neįskaičiuojamos, išskyrus, kaip minėta, pasiūlymus elektroniniuose aukcionuose, kur laikotarpis skaičiuojamas kalendorinėmis dienomis.

Skaičiuojant laikotarpius, reikalingus skubiems veiksams atlikti, rugpjūčio mėn. dienos nelaikomos nedarbo dienomis: į skaičiuojamą terminą neįtraukiami tik šeštadieniai, sekmadieniai ir švenčių dienos.

8 Kaip skaičiuojamas savaitėmis, mėnesiais arba metais išreikštas terminas?

Mėnesiais ar metais skaičiuojami laikotarpiai skaičiuojami nuo vienos datos iki kitos. Ispanijos teisės aktuose nenumatyta savaitėmis skaičiuojamų laikotarpių.

9 Kada baigiasi savaitėmis, mėnesiais arba metais skaičiuojamas terminas?

Jeigu paskutinį laikotarpio mėnesį nėra laikotarpio pradžios datą atitinkančios dienos, laikoma, kad laikotarpis baigiasi paskutinę mėnesio dieną.

10 Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį, valstybinių švenčių dieną arba kitą nedarbo dieną, ar jis pratęsiamas iki pirmos po jos einančios darbo dienos?

Jeigu terminas baigiasi šeštadienį, sekmadienį ar kitą nedarbo dieną, laikoma, kad jis yra pratęstas iki kitos darbo dienos.

11 Ar tam tikroms aplinkybėms terminai gali būti pratęsimi? Kokiomis sąlygomis?

Laikotarpių negalima pratęsti. Tačiau laikotarpius galima pertraukti, o terminus galima pratęsti, kai jų neįmanoma laikytis dėl *force majeure*. Šiais atvejais laikotarpis ar terminas vėl pradedamas skaičiuoti, kai išnyksta nutraukimo ir pratęsimo priežastis. Teisės patarėjas savo iniciatyva arba šalies, kuriai aptariama padėtis turi poveikį, prašymu turi surinkti tokios *force majeure* padėties įrodymus – jis tai daro posėdyje, kuriame dalyvauja kitos šalys. Tai taip pat taikoma tais atvejais, kai advokatas arba teismo procesinis atstovas negali vykdyti savo pareigų. (Žr. atsakymą į 13 klausimą.)

12 Kokie skundų padavimo terminai?

Įvairių rūšių apeliacinių skundų pateikimo terminai yra nustatyti teisės aktais ir jų pratęsti negalima. Kai apeliacinis skundas teikiamas aukštesniam teismui (*recursos de apelación*) ir Aukščiausiajam Teismui (*recursos de casación*), laikotarpis yra 20 dienų ir pradedamas skaičiuoti kitą dieną po to, kai pranešama apie teismo sprendimą (CPL 458 ir 479 straipsniai).

13 Ar teismai gali pakeisti terminus, visų pirma atvykimo į teismą

terminus, arba nustatyti specialų atvykimo į teismą terminą?

Įstatyminių terminų negalima pratęsti. Kai kuriais atvejais teisės aktuose reikalaujama, kad teismas nustatytų konkrečią datą ir laiką veiksmui atlikti.

Išimties tvarka yra numatyta galimybė pertraukti laikotarpius ir pratęsti terminus *force majeure* atveju:

a. Tai nustatyta Civilinio proceso įstatymo 134 straipsnio 2 dalyje. Teisės patarėjas savo iniciatyva arba šalies, kuriai aptariama padėtis turi poveikį, prašymu turi surinkti tokios *force majeure* padėties įrodymus – jis tai daro posėdyje, kuriame dalyvauja kitos šalys. Teismui galima pateikti apeliacinį skundą, kuriuo prašoma peržiūrėti teisės patarėjo sprendimą. Tokiu atveju skaičiavimas atnaujinamas, kai išnyksta nutraukimo ar atidėjimo priežastis.

Taip pat numatyta speciali nuostata dėl trijų darbo dienų laikotarpio, jei yra objektyvių *force majeure* priežasčių, darančių poveikį advokatams arba teismo procesiniams atstovams, kaip antai vaiko gimimas ir nepilnamečio priežiūra, sunki liga ir nelaimingas atsitikimas, kai asmuo guldomas į ligoninę, ne tolimesnio nei antros eilės gimimai mirtis arba nebuvimas darbe, patvirtintas socialinės apsaugos ar sveikatos sistemos ar lygiaverčių socialinių nuostatų. Tokius motyvus pateikia Advokatų asociacija (*Colegio de Abogados*), procesiniams teismo atstovams atstovaujančios profesinės organizacijos arba susijusios šalys.

b. Paskyrus posėdžio datą, jeigu į posėdį pašaukti asmenys negali į jį atvykti dėl *force majeure* ar panašių priežasčių, jie turi nedelsdami apie tai informuoti teismą, pateikdami priežastį pagrindžiančius įrodymus, ir prašyti skirti naują posėdį arba priimti sprendimą (CPL 183 straipsnio 1 dalis, 189 ir 430 straipsniai). Naujas posėdis skiriamas, jeigu padėties įrodymai priimami ir jeigu dėl šios padėties posėdyje negali dalyvauti: advokatas (CPL 183 straipsnio 2 dalis, 188 straipsnio 1, 5 ir 6 dalys); šalis, kurios dalyvavimas būtinas, nes jai neatstovauja advokatas arba ją būtina apklausti; (CPL 183 straipsnio 3 dalis ir 188 straipsnio 4 dalis); arba liudytojas ar ekspertas. Pastaruoju atveju liudytojas arba ekspertas gali būti iškviesti išnagrinėti įrodymus ne teismo posėdyje, kai šalys jau yra apklaustos (CPL 183 straipsnio 4 dalis). Kaip bylos nagrinėjimo sustabdymo priežastis nurodomas šalies advokato nebuvimas dėl kūdikio gimimo ar nepilnamečio priežiūros. Tokiu atveju naujas posėdžio laikas gali būti nustatytas tik pasibaigus teisės aktuose nustatytam privalomų atostogų laikotarpiui. Tai taip pat galioja netikėtų medicininių įvykių atveju, kurie įvyksta posėdžio dieną arba likus 24 valandoms iki jo. Jei kuri nors iš šių aplinkybių turi įtakos vienos iš šalių teisiniui atstovui, o galimybės paskirti jį pakeisiantį asmenį nėra, teismo posėdis taip pat sustabdomas ir negali būti tęsiamas, kol nepraeina trys dienos. Tuo metu procesinių teismo atstovų profesinė organizacija prirėikus gali pasirūpinti, kad būtų surastas jį pakeisiantis asmuo.

c. Terminas, per kurį asmuo, parodęs nepagarbą teismui, gali prašyti panaikinti galutinį sprendimą, gali būti pratęstas *force majeure* atveju (CPL 502 straipsnio 2 dalis).

d. Jeigu įrodymai išnagrinėjami iki teismo nagrinėjimo pradžios (teisėjas gali leisti tai padaryti pagal Civilinio proceso įstatymo 293 ir tolesnius straipsnius, jei pagrįstai nuogaustaujama, kad išnagrinėti įrodymų įprastu proceso etapu nebus įmanoma), prašymas turi būti pateiktas per du mėnesius nuo įrodymų išnagrinėjimo, nebent būtų įrodyta, kad pradėti teismo nagrinėjimo tuo laikotarpiu nebuvo įmanoma dėl *force majeure* ar panašių priežasčių (CPL 295 straipsnio 3 dalis).

Abi šalys tarpusavio sutarimu taip pat gali prašyti sustabdyti procesą nenurodydamos priežasčių arba siekdamas, kad joms būtų sudarytos sąlygos pabandyti pasiekti susitarimą arba ginčą spręsti tarpininkavimo ar arbitražo būdu. Proceso negalima sustabdyti ilgesniam kaip 60 dienų laikotarpiui arba ilgiau negu iki tarpininkavimo pabaigos (CPL 19 straipsnio 4 dalis ir 415 straipsnis).

Jeigu pateikiamas teisinės pagalbos prašymas, yra du galimi scenarijai, kuriems taikomas 1996 m. sausio 10 d. Įstatymo Nr. 1/1996 (Teisinės pagalbos įstatymas) su pakeitimais, padarytais minėtu Įstatymu Nr. 42/2015, 16 straipsnis:

1. Jei prašymas pateikiamas jau vykstant procesui, siekdamas, kad nesueitų teisės pateikti ieškinį senaties terminas arba kuri nors šalis neprarastų teisės į teisminį nagrinėjimą dėl laikotarpio pabaigos, teisės patarėjas arba administracinis organas savo iniciatyva arba šalių prašymu gali nurodyti sustabdyti laikotarpį, kol bus nuspręsta, ar suteikti teisinę pagalbą, arba kol bus laikinai skirtas advokatas ir teismo atstovas tais atvejais, kai teisinis atstovavimas yra arba privalomas, arba reikalingas siekiant teisingumo, jeigu prašymas buvo pateiktas

per civilinio proceso teisės aktuose nustatytus terminus.

2. Kai nemokamos teisinės pagalbos prašymas pateikiamas prieš prasidedant procesui ir ieškinys gali nukentėti suėjus senaties terminams, šie terminai bus atitinkamai nutraukti arba sustabdyti, kol bus laikinai paskirtas nemokamos teisinės pagalbos advokatas ir, jei reikia, teismo atstovas, tvarkantis bylą pareiškėjo vardu; ir, jei tokio advokato ar atstovo negalima paskirti, kol bus priimtas galutinis administracinis sprendimas dėl teisinės pagalbos suteikimo arba nesuteikimo.

Bet kuriuo atveju senaties terminas pradedamas skaičiuoti iš naujo, kai pareiškėjui pranešama apie laikiną Advokatų asociacijos advokato paskyrimą arba kai atitinkamais atvejais Teisinės pagalbos valdyba priima sprendimą dėl teisinės pagalbos suteikimo ir bet kuriuo atveju per du mėnesius nuo prašymo pateikimo.

Jeigu prašymas atmetamas, juo akivaizdžiai piktnaudžiuojama ir siekiama tik pratęsti terminus, bylą nagrinėjantis teismas gali apskaičiuoti terminus griežčiausiomis įstatymo leidžiamomis sąlygomis, atsižvelgdamas į visas iš to kylančias pasekmes.

Žodiniame procese, susijusiame su iškeldinimo iš įprastinės gyvenamosios vietos, pavyzdžiui, iškeldinimo dėl nemokėjimo arba termino pasibaigimo, procedūros pradėjimu, CPL 441 straipsnio 5 dalyje numatytas kitas bylos nagrinėjimo sustabdymo atvejis, kai atitinkamas namų ūkis yra socialiai ar ekonomiškai pažeidžiamas, kad kompetentingos institucijos galėtų pasiūlyti alternatyvų deramą socialinį nuomojamą būstą, neatidėliotinas priežiūros priemonės arba galimą finansinę pagalbą ir subsidijas, kuriomis galėtų pasinaudoti atsakovas. Gavęs informaciją iš valdžios institucijų, atsakingų už būstą ir socialinę paramą, ir išklauses bylos šalis, teismas nutartimi nusprendžia, ar sustabdyti procesą, kad būtų imtasi valdžios institucijų pasiūlytų priemonių, ne ilgiau kaip dviem mėnesiams, jeigu ieškovas yra fizinis asmuo, arba keturiems mėnesiams juridinio asmens atveju.

Kompetentingoms valdžios institucijoms ėmusis priemonių arba pasibaigus ilgiausiam sustabdymo laikotarpiui, sustabdymas automatiškai panaikinamas ir procesas visais atžvilgiais oficialiai tęsiamas.

14 Jeigu asmeniui, gyvenančiam toje vietoje, kurioje jam būtų pratęstas terminas, apie veiksmą, kurį jis turi atlikti, pranešama toje vietoje, kurioje gyvenantiems asmenims terminas nepratęsiamas, ar šis asmuo praranda galimybę pasinaudoti pratęstu terminu?

Netaikoma.

15 Kokios terminų nesilaikymo pasekmės?

Paprastai šalis, kuri praleidžia tam tikrą laikotarpį ar terminą, praranda teisę atlikti atitinkamą veiksmą (Civilinio proceso įstatymo 136 straipsnis). Kai kurie svarbiausi pavyzdžiai yra šie:

- Jeigu atsakovas neatvyksta į teisminį nagrinėjimą, laikoma, kad jis rodo nepagarbą teismui (Civilinio proceso įstatymo 442 straipsnio 2 dalis ir 496 straipsnio 1 dalis) ir teisminis nagrinėjimas tęsiamas atsakovo nebešaukiant. Jis informuojamas tik apie šią nutartį ir apie galutinį sprendimą, kuriuo baigiamas teisminis nagrinėjimas (CPL 497 straipsnis).
- Procesui vykstant įprasta tvarka, jeigu ieškovas arba jo advokatas neatvyksta į parengiamąjį posėdį, o atsakovas taip pat neatvyksta arba atvyksta, tačiau nepareiškia teisėto intereso, kad procesas būtų tęsiamas, byla nutraukiama (414 straipsnis).
- Kai procesas vyksta žodžiu, jeigu ieškovas neatvyksta, o atsakovas nepareiškia teisėto intereso, kad procesas būtų tęsiamas, laikoma, kad ieškovas procesą nutraukė. Ieškovui nurodoma sumokėti išlaidas ir sumokėti atsakovui kompensaciją, jeigu atsakovas jos prašo ir pateikia patirtos žalos ir nuostolių įrodymus (CPL 442 straipsnio 1 dalis).
- Nepaisant teismo pareigos aktyviai valdyti bylas, jeigu procese neatliekami jokie veiksmai, jis nutrūksta ir laikoma, kad visų formų ieškinių ir apeliacinių skundų visomis instancijomis buvo atsisakyta (CPL 237 straipsnis). Pirmosios instancijos procesas nutrūksta po dvejų neaktyvumo metų ir laikoma, kad ieškinio buvo atsisakyta, o tai reiškia, kad galima pateikti naują ieškinį. Antrosios instancijos procesas, taip pat procesas, kuriame laukiama specialiojo apeliacinio skundo dėl procesinio pažeidimo arba kasacinio skundo Aukščiausiajam Teismui, nutrūksta po vieno neaktyvumo metų ir laikoma, kad šalis atsisakė visų

formų apeliacinių skundų. Laikotarpiai skaičiuojami nuo paskutinio pranešimo įteikimo šalims. Procesas nenutrūksta, jeigu jį tęsti kliudo *force majeure* ar kitos priežastys, kurių šalys negali kontroliuoti.

- Vykdyto procesas nenutrūksta ir gali būti tęsiamas, kol sprendimas įvykdomas, net jeigu per minėtuosius laikotarpius procese neatliekama jokių veiksmų. Tačiau tam reikia, kad vykdyto procesas būtų pradėtas, nes Civilinio proceso įstatymo 518 straipsnyje nustatytas penkerių metų senaties terminas bet kuriam teismo sprendimu, teismo nutartimi ar tarpininkavimo susitarimu grindžiamam vykdyto veiksmui atlikti. Penkerių metų laikotarpis pradedamas skaičiuoti, kai sprendimas tampa galutinis. Taigi, jeigu per šį laikotarpį nepateikiamas prašymas dėl vykdyto, terminas sueina ir teisė įvykdyti sprendimą teismine tvarka prarandama.

16 Jeigu terminas pasibaigia, kokiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti jį praleidusios šalys?

Kai šalis informuojama, kad baigėsi terminas tam tikram veiksmui atlikti, ir taip pradedamas kitas proceso etapas, arba jeigu šalies pareiškimas arba ieškinys atmetamas dėl senaties termino, šalis gali tą nutartį apskųsti. Taip daroma, pavyzdžiui, jeigu atsiliepiamas į ieškinį atmetamas dėl to, kad buvo pateiktas pasibaigus terminui.

Jeigu asmeniui nedalyvaujant jo atžvilgiu buvo priimtas neigiamas teismo sprendimas ir jam sprendimas buvo įteiktas asmeniškai, asmuo gali teikti apeliacinį skundą tik aukštesnės instancijos teismui (isp. *recurso de apelación*) arba Aukščiausiam Teismui (isp. *recurso de casación*), jei toks skundas pateikiamas per teisės aktais nustatytą laikotarpį. Tomis pačiomis teisių gynimo priemonėmis gali pasinaudoti atsakovas, kuris neatvyksta į teismą ir kuriam teismo sprendimas nebuvo asmeniškai įteiktas, tačiau tokiu atveju tokių skundų pateikimo terminas skaičiuojamas nuo kitos dienos po sprendimo paskelbimo bendroje teismo pranešimų lentoje arba atitinkamais atvejais 497 straipsnio 2 dalyje nurodytomis elektroninėmis priemonėmis. (CPL 500 straipsnis).

Jeigu asmuo nuolat neatvykdavo į teismą, jis gali prašyti panaikinti galutinį teismo sprendimą, jeigu į teismą negalėjo atvykti arba apie procesą nežinojo dėl *force majeure* (CPL 501 ir tolesni straipsniai).

■ Paskutinis naujinimas: 23/04/2025

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija neprešiuoja atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.